

Размерный ряд параметров рисунка лилии в триптихе моделей женского платья

№	Площадь изоморфемы, S , кв. см	Площадь детали полочки, S_n , см	Масштабный коэффициент, K
1	$Sp1 = 28*25 = 700$	$Sn = 96*62 = 5952$	$Kp1 = 700/5952=0,11$
2	$Sp2 = 3*4 = 12$	5952	$Kp2 = 12/5952 = 0,002$
3	$Sp3 = 12*8,5 = 102$	5952	$Kp3 = 102/5952 = 0,017$
4	$Sp4 = 9,5*4 = 38$	5952	$Kp3 = 38/5952=0,006$
5	$Sp5 = 11,5*8 = 92$	5952	$Kp5 = 92/5952 = 0,015$
6	$Sp6 = 9,5*5,5 = 52,25$	5952	$Kp6 = 52,25/5952 = 0,008$
7	$Sp7 = 197,98$	5952	$Kp7 = 197,98/5952 = 0,03$

Выводы

Таким образом, при создании коллекции «Цветочный ритм» соблюдена концепция триптиха и математически просчитано расположение раппортных композиций и их аффинные преобразования.

Литература

1. Белько Т. В. Костюм XX века как информационная биооболочка человека / Т. В. Белько // Текстильная промышленность: научно-технический и производственный журнал. – 2003. – № 11– 12. – 86 с.
2. Пармон Ф. М. Рисунок и графика костюма: учебник для вузов / Ф. М. Пармон, Т. П. Кондратенко; под ред. Ф. М. Пармона. – М.: Легпромиздат, 1987. – 208 с.
3. Козлова Т. В. Основы теории проектирования костюма: [учеб. пособие] / Козлова Т. В. – М.: Легпромиздат, 1988. – 347 с.
4. Пореев В. Г. Компьютерная графика: [учеб. пособие] / Пореев В. Г. – СПб: БХВ – Петербург, 2002. – 428 с.
5. www.slovoko.ru/t/triptih-7011/html

Надійшла 7.9.2010 р.

УДК 687.13 (09)

Ю.Б. КОКОЯЧУК, О.М. ТРОЯН
Хмельницький національний університет

ФОРМЕНІЙ ОДЯГ СКАУТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК

У статті досліджено розвиток форменого одягу скаутських організацій світу та України з часів зародження до сьогодення. Виділено основні чинники, що зумовили появу і розвиток даного виду одягу.

The article shows a development of scout organizations uniform of Ukraine and other countries of the world from times of origin to present-day. Basic factors which stipulated appearance and development of this type of clothes are selected.

Ключові слова: формений одяг, скаутські організації, «Пласт», пластуни, скаути.

Вступ

Із розвитком громадянського суспільства в Україні значна увага приділяється молодіжним і дитячим громадським організаціям. Їх діяльність спрямована на розвиток і виховання молодого покоління в спортивному, релігійному, мистецькому, патріотичному та інших напрямках. У своїй діяльності деякі з цих організацій використовують формений одяг (ФО). Найбільш активними його споживачами в Україні є скаутські організації: «Пласт – Національна скаутська організація України» («Пласт»), Всеукраїнська громадська організація «СПОК», «СКІФ» та інші.

Постановка проблеми

Досвід вітчизняних та закордонних скаутських організацій свідчить, що використання ФО має важливе значення для їх власників і організації в цілому, а саме: засвідчує належність до організації та підтримання її принципів; дозволяє легко ідентифікувати члена організації; дисциплінує; об'єднує членів організації; інформує про вміння і заслуги його власника; стимулює до праці над собою; служить «рекламою» організації.

Оскільки скаутські організації України входять до складу різноманітних всесвітніх скаутських організацій та періодично представляють Україну на скаутських таборах і зустрічах у різних країнах світу, наявність у них ФО є обов'язковою умовою. У зв'язку з динамічним розвитком і популярністю скаутського руху в Україні, постає питання забезпечення членів скаутських організацій якісним ФО. А цього неможливо досягти без аналізу зародження та розвитку цього одягу та без наукового обґрунтування вимог до нього. На сьогодні дитячий ФО для громадських організацій недостатньо досліджений, а проектування ФО скаутських організацій взагалі не є об'єктом дослідження науковців галузі легкої промисловості.

Саме тому актуальним є дослідження ФО скаутських організацій України та світу на всіх етапах його існування (визначення ролі цього одягу в діяльності скаутських організацій, виявлення основних чинників, які вплинули на його виникнення та розвиток), що дозволить з'ясувати характерні особливості скаутського ФО та врахувати їх в процесі проектування нового ФО для скаутських організацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

В останні роки спостерігається підвищення уваги до скаутських організацій з боку держави [1, 2], засобів масової інформації та науковців, про що свідчать дисертаційні дослідження в галузі історичних [3, 4], педагогічних [5, 6], психологічних [7] наук, фізичного виховання та спорту [8]. Російські вчені також займаються дослідженням діяльності скаутських організацій [9].

Науковий інтерес дослідників до діяльності скаутських організацій зумовлений потребою змістовного наповнення дозвілля дітей та молоді; постійним збільшенням кількості членів скаутських організацій; активізацією уваги громадськості до діяльності вищезгаданих організацій. Варто зазначити, що наукових досліджень стосовно вивчення та проектування ФО скаутських організацій досі не проводилось.

У роботі [3] автор А. Сова називає ФО молодіжних організацій, що діяли в Україні в 1894–1939 рр., «одностроєм» і розглядає його як один з найважливіших елементів їх символіки. О. Тисовський описує правила використання та зберігання ФО організації «Пласт», так званого «пластового однострою», а також дає стислу характеристику пластових нашивок та значків (відзнак) [10]. Ю. Старосольський вказує на моральні аспекти використання пластового ФО та відзнак [11]. Опис зовнішнього вигляду пластового ФО і рекомендацій щодо його використання надано у внутрішніх організаційних документах «Пласту» [12, 13], останній з яких датується 1975 роком.

Для Організації українських скаутів (ОУС) наведено лише перелік елементів скаутського ФО [14].

Отже, інформації щодо сучасного ФО українських скаутських організацій недостатньо, оскільки увага науковців зосереджена на окремих аспектах діяльності цих організацій, без ґрунтового аналізу їхнього ФО або обмежена хронологічними рамками.

Об'єкти та методи досліджень

Об'єктом даного дослідження є процес формування, зародження та розвитку ФО скаутських організацій. З огляду на значні часові рамки (період з 1907 р. до теперішнього часу) та недостатність інформації щодо ФО скаутських організацій України та світу, для дослідження ФО скаутських організацій, окрім аналізу письмових документів, нами опрацьовано іконографічні зображення з офіційних сайтів скаутських організацій та матеріалів Музею-архіву пластового руху (м. Львів) та Галереї українського військового однострою (м. Львів), Музею етнографії та екології Карпатського краю (м. Яремче).

Формування мети і постановка завдання

Метою дослідження є систематизація інформації про виникнення та розвиток ФО скаутських організацій. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання: визначити статус та роль скаутських організацій серед громадських організацій України; дослідити процес виникнення та розвитку ФО скаутських організацій та виявити основні чинники, що вплинули на генезис цього одягу.

Виклад основного матеріалу

Відповідно до Закону України «Про молодіжні і дитячі громадські організації України» членами дитячих і молодіжних громадських організацій України можуть бути особи 6–18 та 14–35 років відповідно. За даними Міністерства Юстиції України на державному рівні в Україні зареєстровано більше 100 молодіжних і дитячих громадських організацій, крім того значна частина таких організацій зареєстрована в обласних і міських управліннях Міністерства юстиції України. Відомі спроби класифікації молодіжних та дитячих громадських організацій за такими чинниками:

- «статутні завдання»: політичні, соціально зорієнтовані, професійно спрямовані, виховні, релігійні, пацифістські, спортивні, мистецькі, екологічні та інші об'єднання [8];
- «характер діяльності»: молодіжні філії політичних партій, громадсько-політичні організації молоді, релігійні організації, фахові об'єднання, організації за інтересами [15].

Оскільки скаутські організації поєднують декілька «характерів» діяльності, а «за статутним завданням» діють відповідно до скаутських принципів та (або) позиціонуються як скаутські, вони не можуть бути віднесені до жодної з груп згідно з відомими класифікаціями. Враховуючи те, що на сьогодні в Україні на державному рівні зареєстровано 8 скаутських організацій зі значною чисельністю членів (наприклад, «Пласт» – близько 10 000, «СПОК» – близько 4 000, «СІЧ» – до 1 500 осіб), а також той факт, що саме ці організації найактивніше використовують ФО у своїй діяльності, доцільно виділити скаутські організації в окрему групу. Скаутські організації займають важливе місце серед дитячих та молодіжних громадських організацій України [5–7]. Тому, ми пропонуємо класифікацію молодіжних і дитячих громадських організацій України, що враховує і «статутні завдання», і «характер діяльності».

У розробленій класифікації, наведеній на рис. 1, яка є результатом дослідження даних Міністерства юстиції України та офіційних сайтів скаутських організацій України, останні виділені в окрему групу, це дозволяє зосередити подальші дослідження ФО для громадських організацій на ФО скаутських організацій як найбільш активних споживачах цього виду одягу.

Скаутський рух в Україні діє з 1911 року, коли відомі українські громадські діячі О. Тисовський, П. Франко та І. Чмола [3, 5, 11] заснували скаутську організацію «Пласт». Термін «пласт» є відповідником англійського scouting (розвідка). Слово «пласт» походить від назви кубанських козаків-пластунів, які

повзали по-пластунськи і виконували функції розвідників в козацькому війську [16].

Мета «Пласту» – сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді як свідомих, відповідальних громадян та лідерів у всіх сферах життя [16]. Основними засобами виховання в організації є праця в гуртках, таборах та мандрівках, стройові вправи («впоряд») тощо. Особливих навичок члени організації набувають у таборах різного спрямування: навчальних, морських, авіаційних, військових, мистецьких, спортивних та інших.

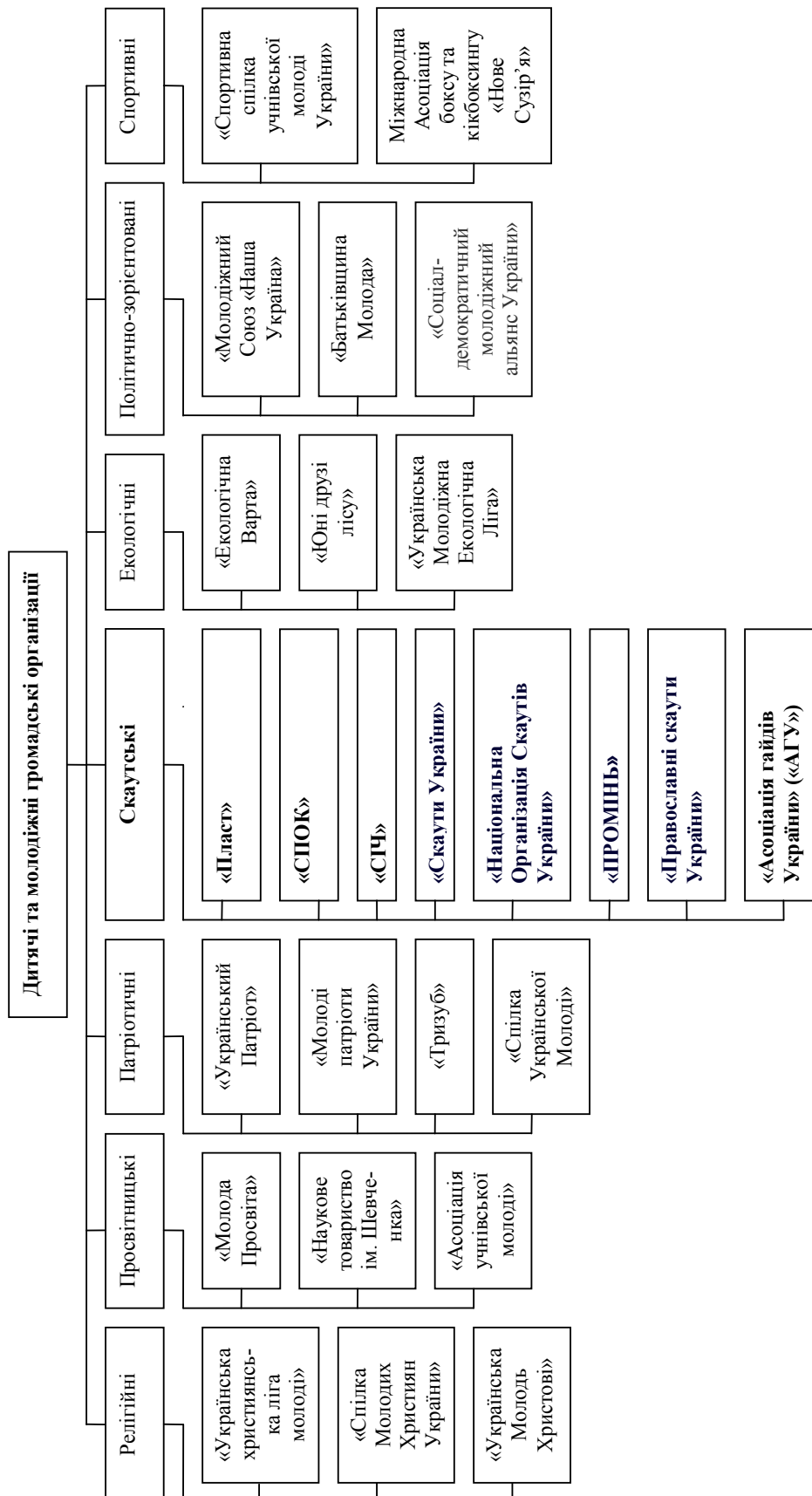

Рис. 1. Класифікація дитячих та молодіжних громадських організацій України

У цілому специфіка діяльності інших скаутських організацій України схожа до «Пласту». Проте саме «Пласт» об'єднує найбільшу кількість дітей та молоді, має найдавнішу історію, традиції та найактивніше використовує ФО у своїй діяльності. Тому подальші дослідження ФО для скаутських організацій України доцільно виконувати на базі організації «Пласт».

Прототипом «Пласту» та інших скаутських організацій світу була організація Boy Scouting, заснована в Англії в 1907 р. національним героєм Англії, відомим громадським діячем, офіцером Робертом Стівенсоном Смітом Байден Павеллом. Вона швидко поширилась у всьому світі й зараз налічує близько 38 млн осіб у 216 країнах. У системі виховання скаутів обов'язковим є використання ФО. Різноманітні збори, наради, зустрічі, святкові події, табори, відвідання храмів члени організації проводять у ФО. Забороняється використовувати ФО під час комерційної, політичної чи ідеологічної діяльності [17].

Автором першого ФО для хлопчиків скаутів був Байден Павелл, який розробив скаутський ФО за аналогією одягу вояків південно-африканської поліції початку ХХ ст [18]. Без сумніву, походження та військова спеціальність засновника організації вплинули не лише на систему виховання скаутів, але й на їхній ФО. Цей одяг швидко розвивався і поширився саме в Англії та її колоніях. Тому ми прослідкували найбільш помітні етапи розвитку зовнішнього вигляду ФО скаутських організацій на прикладі Англії і США (рис. 2).

Рис. 2. Зовнішній вигляд скаутського ФО

Перший скаутський ФО виготовлявся з вовняної тканини кольору «хакі» і складався з сорочки, шортів, гетрів, крилатого капелюха та хустки, що зав'язувалася на шиї (рис. 2, а). Проте вовняний матеріал, з якого виготовляли цей ФО, був недостатньо комфортним, особливо в літню пору року. Слід зазначити, що такий одяг суперечив моді того часу. Але завдяки свободі рухів і зручності, які забезпечував одяг, він набув великої популярності серед хлопчиків (скаутський одяг почали використовувати навіть у школі) [17].

Подібний ФО з незначними особливостями швидко поширився у всій Європі та на інших континентах. Наприклад, релігійна організація Boys Brigade (Шотландія) на поч. ХХ ст. використовувала одяг, що нагадував військову форму, а згодом члени організації почали одягати синю сорочку і штани або шорти (окремі підрозділи використовували спідниці з тканини в клітинку, щоб підкреслити шотландське походження).

ФО молодіжної організації Hitler Jungent (Німеччина) складався з коричневої сорочки і чорних штанів.

Слідом за організацією Boy Scouting у 1912 р. заснована дівоча організація Girl Scouting (Англія), яка базувалася на скаутських принципах. Перший ФО дівчат скаутів був синього кольору, а в 1914 р. був вперше серійно виготовлений ФО кольору хакі. Сьогодні їх одяг набув значно сучаснішого вигляду: коротка

спідниця (або штани) та блузка блакитного чи синього кольору (залежно від вікової групи). Організація дівчаток Camp Fire (США) використовує сині жилети і спідниці або шорти з блакитними гетрами, білу сорочку і червоний шарф [17].

Організацією, що об'єднувала хлопчиків і дівчаток у СРСР, була «Піонерська організація», заснована Н. Крупською за моделлю світового скаутингу у 1922 р. ФО піонерів складався з блакитної сорочки та синіх штанів або шортів (для хлопчика) чи синьої блузки та спідниці (для дівчинки), червоного галстука та білих гетрів (в святкових випадках). Піонери колишньої Югославії мали синій ФО, що символізував море. ФО польської скаутської організації «Харцерство» виготовлявся за зразком скаутського ФО інших країн світу з тканини кольору хакі для хлопчиків та сірого кольору для дівчаток (блузка світло-сірого та спідниця темно-сірого кольору).

Сьогодні кожна національна скаутська організація має ФО з певними особливостями. Зокрема, це стосується кольору: світло-бежевий (Ангола), хакі (Аргентина, Беліз), синій (Бельгія, Аргентина); наявності штанів (США, Беліз, Ангола), а також різних головних уборів (капелюхів, беретів, бейсболки). Найбільш сталим елементом ФО скаутів завжди була і залишається нашійна хустка, яку вони носять під коміром або поверх нього.

Світові війни зумовили поширення воєнізованого стилю в одязі населення більшості країн світу, зокрема в ФО скаутів. Наприклад, одяг американських скаутів в 1940–50-х рр. був майже точною копією військової форми (рис. 2, б.) Американські скаути переважно відмовились від шортів, обираючи довгі штани, які офіційно затверджені в європейських країнах лише в 1969 р. Починаючи з 1965 р. ФО почали виготовляти з бавовняної тканини (рис. 2, в). У 1972 р. були запроваджені також червоні берети як альтернатива крилатим капелюхам (рис. 2, г). Колір одягу змінювався від коричневого до хакі та оливково-зеленого [17].

У 1981 р. відомий американський модельєр Оскар де Ла Рента розробив ФО для американських хлопчиків скаутів, який поєднував сорочку бежевого і шорти зеленого кольорів (рис. 2, д). Модельєр запропонував також використовувати бейсболку, гетри кольору хакі з червоними смугами у верхній частині та червоні петлі, що одягались на погони [17]. Перелічені особливості були характерні лише для ФО американської скаутської організації, що робило цей одяг оригінальним і впізнаваним. Оскар де Ла Рента зробив ФО більш модним і зручним завдяки об'ємним накладним кишеням на шортах. Останні зміни в ФО скаутів США відбулись у 2008 р. (рис. 2, е), коли ФО почали виготовляти з новітніх матеріалів трьох видів:

- Cotton Rich Poplin (67 % бавовна, 33 % поліефір) – для виготовлення сорочок, матеріал має високі гігієнічні показники та здатність опиратись зминанню;
- Cotton Rich Canvas (67 % бавовна, 33 % поліефір) – для виготовлення штанів та шортів, матеріал має високі показники зносостійкості та брудовідпірності;
- Supplex Nylon – для виготовлення сорочок, шортів і штанів, м'який бавовняний матеріал з вологоконтролем, який швидко висихає та гарантує захист від сонця.

У цьому ФО також запропоновано: штани-трансформери, в яких нижня частина відстібається за допомогою застіжки «блискавка», утворюючи шорти; сорочку з накладною кишенею на рукаві і патюю, що дозволяє регулювати довжину рукава [19].

Ці нововведення зробили ФО скаутів значно популярнішим, зокрема, наявність штанів дозволила залучити до організації підлітків, які вважають шорти надто дитячими. На сьогодні ФО американських скаутів з точки зору конструктивно-технологічних рішень та завдяки використанню високоякісних матеріалів є найбільш сучасним, порівняно з іншими країнами світу. Але відмінність соціально-економічних, кліматичних умов, національних та психологічних особливостей дітей в Україні від США не дозволяє використовувати однаковий одяг і вимагає окремого дослідження та проектування ФО українських скаутських організацій.

Завдяки систематизації зображень скаутського ФО в хронологічній послідовності (рис. 2), з'явилась можливість не тільки візуалізувати його на різних етапах розвитку, але й виявити внутрішню єдність елементів одягу скаутів різних періодів. Ми вважаємо, що саме традиційність ФО, яка дозволяє розпізнати скаутів серед пересічних дітей, є обов'язковою умовою при його проектуванні.

Таким чином, ФО скаутів розглянутих країн (рис. 2) пройшов декілька етапів свого розвитку. Спочатку він суперечив моді свого часу, згодом підпорядковувався моді воєнного та післявоєнного періоду, і лише з 80-х рр. XX ст. цей одяг почали виготовляти з урахуванням вимог часу та напрямків моди.

Проект першого українського скаутського ФО був розроблений для організації «Пласт» П. Франком (сином І. Франка) за англійським зразком у 1913 р. Перший пластовий ФО складався з сорочки та шортів синього кольору, гетрів сірого кольору і крилатого капелюха кольору хакі. У 1914 р. колір сорочки та шортів змінився на «сиво-попелястий» а також дозволялось використовувати штани для зимового періоду [3]. У 20-х рр. XX ст. почали виготовляти ФО кольору хакі. Як вказує А. Сова, кожен пластун обов'язково намагався мати всі елементи ФО, а у дітей, що не входили в організацію, одяг пластуна викликав велике захоплення [3].

У 1926 р. організація «Пласт» затвердила «Припис про пластовий однострій» (Припис) [12]. У ньому висувались основні вимоги до форми, кольору і наявності конструктивно-декоративних елементів ФО та відзнак. Згідно з Приписом, ФО пластуна виготовлявся з вовняної тканини кольору хакі і складався з сорочки, шортів і плаща (для хлопчиків) та блузки, спідниці, шароварів довжиною вище колін і куртки з

бічними накладними кишнями (для дівчаток), а також хустки, гетрів, капелюха, светра та взуття.

Рис. 3. ФО організації «Пласт». Україна, 1975 р.

Із початку 30-х рр. XX ст. «Пласт» зазнав переслідувань з боку влади, що зумовило тимчасове зупинення розвитку ФО. Лише в 1975 р. відбулися серйозні зміни в ФО, які зафіксовані в «Правильнику про пластовий однострій і відзнаки» (Правильник), який діє до сьогодні [13]. Зовнішній вигляд пластового ФО згідно з Правильником зображено на рис. 3. Він виготовляється з бавовняної тканини, колір елементів ФО визначається номером відповідно до палітри DMC ниток для вишивання. ФО для хлопчиків складається з сорочки (з довгим чи коротким рукавом, залежно від сезону), гетрів та шортів (в зимовий період дозволено використовувати довгі штани). У штанях і шортах на передніх половинках є дві кишені з відрізним бочком, а на задніх – дві кишені з листочкою. ФО дівчаток складається з блузки, яка за формою і конструктивно-декоративними елементами схожа до сорочки хлопців; і шестиклинової спідниці з бічними кишнями з відрізним бочком і фігурним входом в кишеню (в певних випадках дозволяється використовувати шорти-спідницю та штани). Інші скаутські організації України («СКІФ», АГУ, ОУС та ін.) розпочали свою діяльність у 90-х рр. XX ст. Відповідно історія розвитку їх одягу значно коротша. На основі аналізу ФО цих організацій виявлено, що вони керувались загальними тенденціями ФО скаутських організацій світу. Вимоги до скаутського ФО ОУС вказують на військовий тип сорочки. На відміну

від пластової, сорочка ОУС в нижній частині оброблена пришивним поясом і одягається поверх шортів чи спідниці. АГУ (членами організації є переважно дівчатка) використовує зазвичай лише сорочки бежевого кольору та хустки різних кольорів. В організації «СПОК» виявлено ФО двох видів: перший – сорочка насиченого зеленого кольору та нашійна хустка (різних кольорів), другий – сорочка, шорти (для хлопчиків) чи спідниця, блузка (для дівчаток) та обов'язковий елемент – нашійна хустка. Інші скаутські організації України часто обмежуються використанням лише хусток. Це можна пояснити відсутністю розробленої моделі ФО.

Висновки

У результаті дослідження вперше розроблено класифікацію дитячих та молодіжних громадських організацій та виділено скаутські організації в окрему групу, що дозволяє зосередити дослідження форменого одягу для громадських організацій на форменому одязі скаутських організацій як найбільш чисельній та соціально-активній групі споживачів.

Встановлено, що українські скаутські організації («Пласт», «СПОК», Асоціація гайдів України та ін.) як знаковий елемент використовують у своїй діяльності формений одяг.

Найчисельнішою скаутською організацією України, в якій формений одяг активно використовують з 1913 р., є «Пласт», проте за останні 35 років суттєвих змін в одязі цієї організації не відбувалось.

Завдяки аналізу зображень зовнішнього вигляду форменого одягу скаутських організацій світу в хронологічній послідовності прослідковано його розвиток і виявлено внутрішню схожість та традиційність даного виду одягу, що забезпечує найкращу «рекламу» організації та об'єднує скаутів усіх країн світу.

З огляду на постійне збільшення чисельності членів скаутських організацій, зростаючий інтерес до них зі сторони держави, громадськості, засобів масової інформації та науковців, а також відсутність наукової бази для створення скаутського форменого одягу, актуальними є подальші дослідження форменого одягу скаутських організацій та розробка рекомендацій щодо його проектування.

Література

1. Указ Президента України «Про заходи щодо сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні» 279/2008 від 28.03.2008 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Угода про співпрацю між Міністерством освіти і науки України та Молодіжною організацією «Пласт – Національна скаутська організація України» від 15.12.2009 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.plast.org.ua/files/files/users/10701/Uhoda_Plastu_i_MON~0.pdf
3. Сова А. О. Символіка українських молодіжних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт та «Луг» у Галичині (кінець XIX століття – 1939 р.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06 / Сова А. О. – Львів, 2008. – 240 с.
4. Окаринський В. М. Український скаутський рух (1911– 1944 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка / В. М. Окаринський – К., 2001. – 14 с.
5. Жданович Ю. М. Організаційно-педагогічні засади виховного процесу у скаутській організації Пласт: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 / Ін-т прбл. виховання АПН України / Ю. М. Жданович – К., 2004. – 24 с.
6. Ярова Л. О. Виховання дітей та підлітків в системі скаутингу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 / Ін-т прбл. виховання АПН України / Л. О. Ярова – К., 2000. – 18 с.

7. Євдокимова Т. О. Розвиток екологічної свідомості підлітків – учасників скаутського руху: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук: спец. 19.00.07 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – 23 с.
8. Мартин П. М. Організаційно-педагогічні особливості фізичного виховання старшокласників у сучасних молодіжних організаціях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки / П. М. Мартин – К., 2007. – 23 с.
9. Мальцева Э. А. Детская общественная организация как пространство социального воспитания подростков: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Э. А. Мальцева – Ижевск, 2006. – 427 с.
10. Тисовський О. Життя в Пласті: посібник для українського пластового юнацтва: вид. IV / Тисовський О. – Торонто: Українська друкарня «Тризуб», 1997. – 551 с.: іл.
11. Старосольський Ю. Велика гра: гутірки про ідею й методу пластування / Юрій Старосольський. – Вінниця: Просвіта, 1979. Вид. II – 79 с.: іл.
12. Припис про пластовий однострій. Записки українського пластуна: ч. 7. – Львів: Багаття, 1926. – 13 с.
13. Правильник про пластовий однострій і відзнаки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.plast.org.ua/files/files/users/10701/Pravylnyk_odnostrojiv_1.pdf
14. Скаутський однострій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrscout.wordpress.com/scouts/uniforms>
15. Кулик В. Сучасний організований молодіжний рух в Україні як об'єкт наукового дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politika.org.ua/?p=103>
16. Офіційний сайт Пласту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.plast.org.ua>
17. Wagner C. Historical Boys' Uniforms: [Електронний ресурс] / Chris Wagner // Historical Boys' Clothing – Режим доступу: <http://histclo.com/Youth/youth/intro.htm>
18. Байден Павелл. Пластування для хлопців / Байден Павелл оф Гілвел, О. Кульчицький; [пер. з англ.]. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. – 300 с.
19. BSA_newuniform [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://thehobbyshopofwilson.com/DSA_newuniform

Надійшла 21.9.2010 р.

УДК: 677.075: 687.3

К.В. ДРАГАНЧУК, Т.Д. ТЕРЕЩЕНКО
Хмельницький національний університет

ВИБІР ВИДУ ПЕРЕПЛЕТЕННЯ ТРИКОТАЖНОГО ПОЛОТНА МЕТОДОМ ОЦІНЮВАННЯ ФОРМОСТІЙКОСТІ

Проаналізовано трикотажні полотна, які рекомендуються для виготовлення верхнього одягу. Виготовлено 5 зразків комбінованих полотен на основі двуластик. За характеристиками властивостей деформації та релаксації при одноразово прикладених навантаженнях менше розривних було обрано вид переплетення, який є найбільш формостійким та який може бути рекомендованим для виготовлення жіночого класичного костюма.

Knittings linens which are recommended for making of outerwear are analysed. 5 standards of the combined linens are made on the basis of "dvulastik". After descriptions of properties of deformation and relaxation at the non-permanent enclosed loadings the less bursting was select type of interlacing, which is most form-creating things and which can be made to order for making of womanish classic suit.

Ключові слова: формостійкість, формоутворення, трикотаж, переплетення, деформація.

Трикотажні вироби користуються значним попитом завдяки високим показникам гігієнічних та експлуатаційних властивостей. Останнім часом особлива увага приділяється виготовленню верхніх трикотажних виробів [1]. Враховуючи новітні технології виготовлення переплетень трикотажних полотен і купонів стає можливим створення структури трикотажного матеріалу, який здатний відповідати вимогам, що висуваються до костюмної групи тканин [2], а саме формотворення та формозакріплення. До того ж проектування одягу з урахуванням властивостей формостійкості матеріалу є особливо актуальним для трикотажу, що володіє високою здатністю до формотворення [3]. Моделі жіночого ділового костюму виготовлені з подібних матеріалів відповідають основним вимогам трикотажних виробів, здатні конкурувати і навіть мають переваги перед костюмами виготовленими із тканини. Проаналізувавши властивості трикотажних матеріалів нових переплетень, можна зробити висновок, що характеристики нових переплетень трикотажних полотен підтверджують їх формостійкість, стійкість до стирання та пониженою повітропроникністю, що дозволяє використовувати їх для виготовлення виробів верхнього, в тому числі костюмного асортименту одягу [2].

Було виготовлено 5 видів полотен на базі двуластик, переплетення яких рекомендуються для виготовлення одягу костюмної асортиментної групи (Рис. 1).

З'ясовано, що найбільш вагомими факторами, які впливають на властивості формотворення та формостійкості трикотажу, є вид переплетення полотна та здатність матеріалу до деформації і релаксації.